

MUSTVEE VALLA ARENGUKAVA 2018-2030

MUSTVEE 2023

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. MUSTVEE VALLA OLUKORRA ANALÜÜS	4
1.1. Territoorium ja rahvastik	4
1.2. Haridus ja noorsootöö	6
1.3. Kultuur, sport ja külaliikumine	8
1.4. Külastuskeskkond	9
1.5. Majandus ja ettevõtlus, tehniline taristu	10
1.6. Sotsiaahoolekanne ja tervishoid	12
1.7. Valla juhtimine	13
2. MUSTVEE VALLA STRATEEGIA 2018-2030	15
2.1. Visioon 2030	15
2.2. Põhimõtted ja arengusuunad	15
2.3. Strateegilised eesmärgid, tegevused ja investeeringud	16
3. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE JA SEIRE	24

SISSEJUHATUS

Mustvee vald moodustati 25. oktoobril 2017. a, kui kinnitati Mustvee vallavolikogu valimistulemused. Üheks omavalitsuseks ühinesid Avinurme vald, Kasepää vald, Lohusuu vald, Mustvee linn, Saare vald ning Torma valla Võtikvere küla. Ühinenud omavalitsuste elanike arv ja pindala 1.01.2017 seisuga:

	Elanike arv 1.01.2017	Pindala km ²
Avinurme vald	1 271	193,62
Kasepää vald	1 223	40,87
Lohusuu vald	699	103,28
Saare vald	1 133	224,71
Mustvee linn	1 319	5,45
Võtikvere küla	91	46,51
Kokku:	5 736	614,5

Mustvee valla arengukava on pikaajaline strateegiline dokument arengu suunamiseks aastateks 2018-2030. Arengukava koostamise algatas Mustvee Vallavolikogu 2018. a veebruarikuus, protsessi koordineerimiseks moodustati arengukava koostamise juhtrühm.

Arengukava on jagatud kolmeks osaks. Esimeses osas antakse lühiülevaade valla territooriumi, rahvastiku ning sotsiaalmajandusliku olukorra kohta ning arengu lähtekohtadest. Valdkondadele hinnangu andmiseks viidi läbi arenguseminar arengueelduste ja kitsaskohtade määratlemiseks. Teine osa keskendub valla strateegiale, kus esitatakse visioon, strateegilised arengusuunad, eesmärgid ning nendeni jõudmiseks vajalikud tegevused ja investeeringud. Strateegia tulemuslikkuse hindamiseks on välja toodud ka mõõdikud, mis iseloomustavad vastava arengusuuna eesmärkide täitmist. Arengukava kolmandas osas on kirjeldatud elluviimise ja seire protsessi.

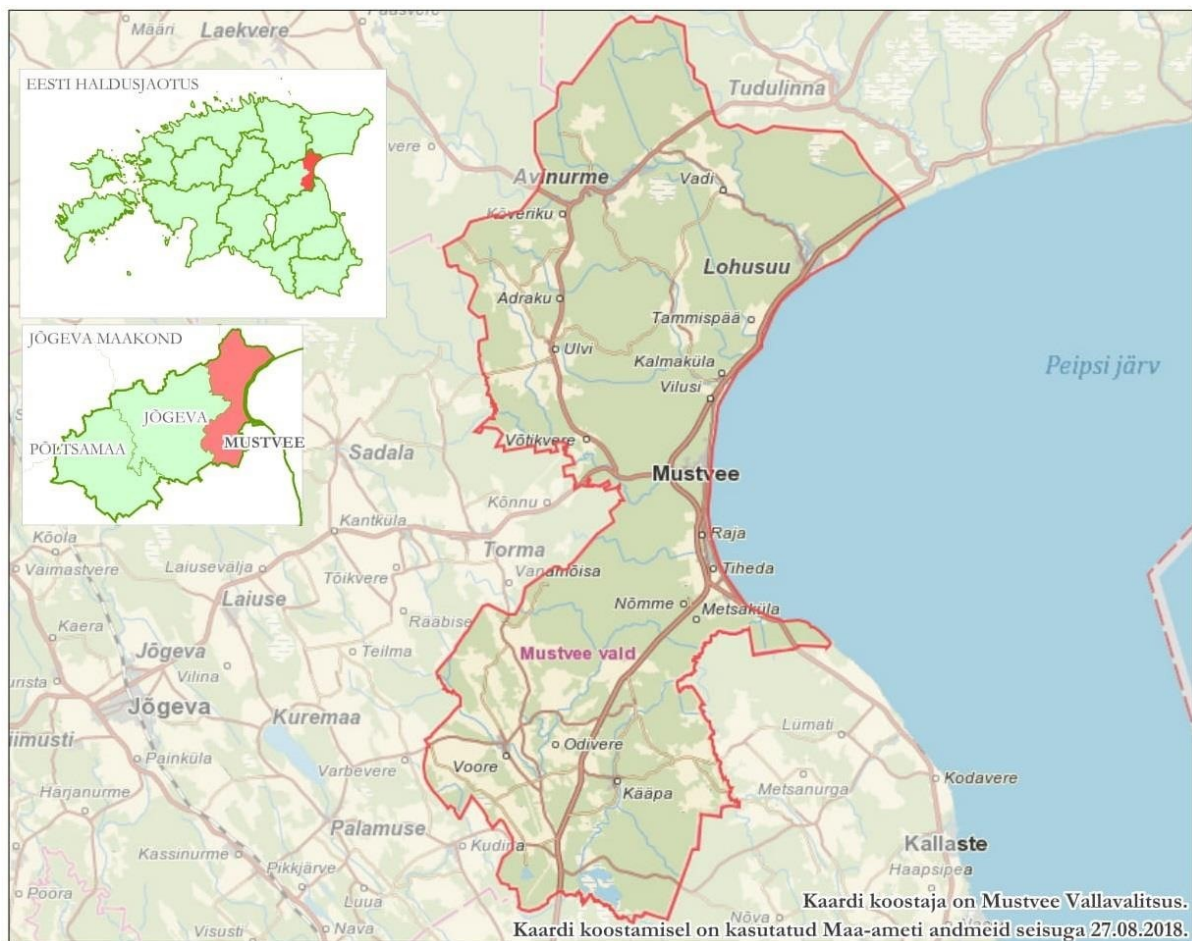
Arengukava koostamine viidi läbi perioodil märts–august 2018. Selleks viidi läbi kolm ülevallalist arenguseminari, kus osales kokku 113 inimest. Arengukava aluseks võeti lisaks seminaridelt saadud sisendile seniste omavalitsuste arengukavad ja viie omavalitsuse ühinemisleping. Tööd koordineeris ja dokumendi koostas Mustvee vallavalitsuse arendusnõunik.

1. MUSTVEE VALLA OLUKORRA ANALÜÜS

1.1. Territoorium ja rahvastik

Mustvee vald paikneb Jõgevamaa idaosas, naabriteks on põhjaosas Alutaguse ja Vinni vald, läänes Jõgeva vald ning lõunaosas Tartu ja Peipsiääre vald. Idaosast piirneb vald Peipsi järvega. Valla pindala on ligikaudu 615 km².

Tähtsamatest ühendusteedest läbib valda Jõhvi-Tartu-Valga maantee (põhimaantee nr 3) ning tugimaanteedest Rakvere-Luige, Jõgeva-Mustvee ja Aovere-Kallaste-Omedu maantee.

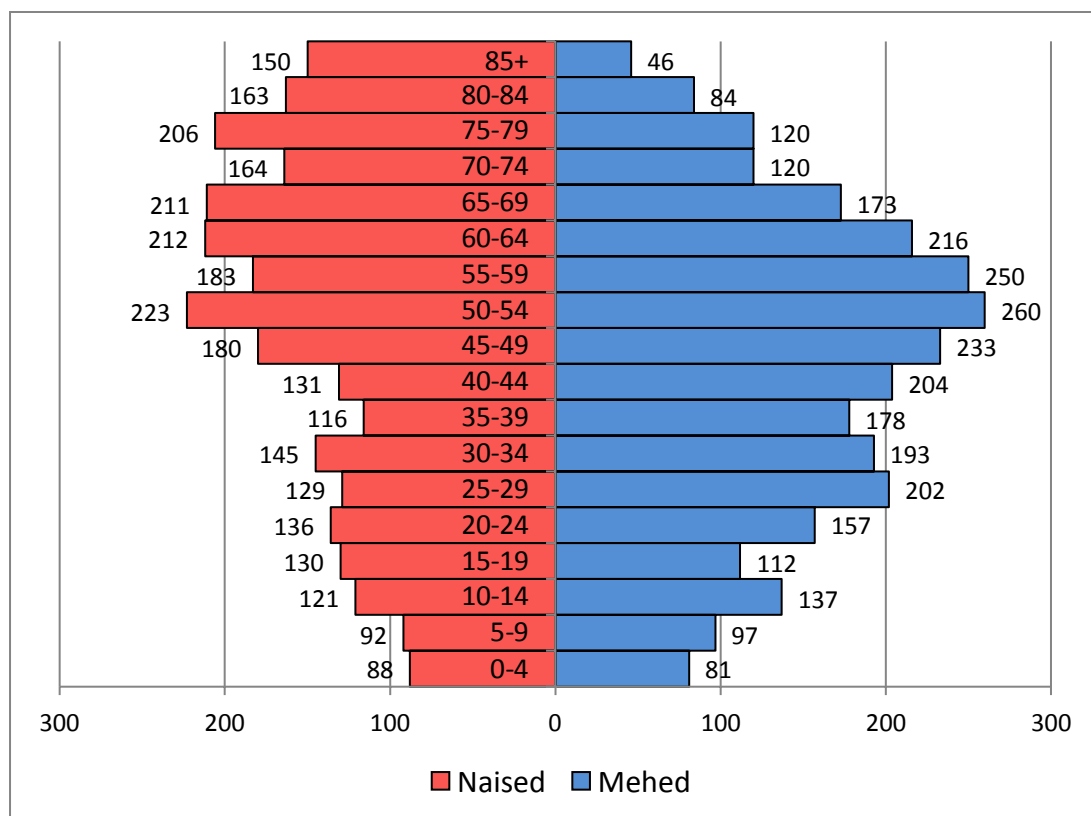
Joonis 1. Mustvee valla kaart (uus kaart koostamisel)

Mustvee vallas elab 1.01.2023 rahvastikuregistri andmetel kokku 5 291 elanikku. Valla keskuseks on Mustvee linn, mis on ühtlasi valla suurim asula (1 186 elanikku). Avinurme alevikus elab 647 inimest ja Lohusuu alevikus 301 inimest. Vallas on kokku 56 küla. Rahvaarvult suurim on Raja (334 inimest), järgnevad Voore (243), Kükita (212), Kääpa (201), Tiheda (149), Ulvi (138), Kasepää (136), Metsaküla (100), Vötikvere (91) ja Tammispää (76).

Valla elanikkond on koondunud Peipsi järve äärsele alale – Mustvee linn, Lohusuu alevik, Raja küla, Kükita küla, Tiheda küla ja Kasepää küla. Sisemaal on suuremad keskused Avinurme alevik ja Ulvi küla endises Avinurme vallas ning Voore ja Kääpa küla endises Saare vallas.

Valla elanike arv on viimase kümne aasta jooksul olnud pidevas langustrendis. Rahvastikuregistri andmetel on sel perioodil elanikkond vähenenud kokku 1200 inimese võrra ehk 18%. Rahvaarvu muutus on olnud perioodil 2011-2018 asustusüksuseid vaadates erinev. Viies külas on elanike arv suurenenud: Maardla külas 74%, Alekere külas 17%, Nõmme külas 13%, Separa külas 9% ja Ninasi külas 3%. Rahvaarv on kõige enam (üle 30%) vähenenud järgmistes külates: Odivere, Saarjärve, Vanassaare, Sirguvere, Sälliksaare, Änniksaare ja Jõemetsa.

Elanike soolis-vanuselise koosseisu vaadates on kokku mehi ja naisi suhteliselt võrdselt, kuid vanusegrupiti on erisused üsna suured. Vanuses 25-39 on naisi 32% vähem kui mehi (573 meest ja 390 naist) ehk vallas on nn pruudid. Saare ja Avinurme piirkonnas on teistest mõnevõrra suurem 20-30-aastaste noorte arvukus. Üle 60-aastaseid elanikke on rohkem Mustvee linnas ja Kasepää piirkonnas. 10 viimase aasta suurimad muutused on järgmised: 55% on vähenenud 15-19-aastaste vanusegrupp, suurenenud on elanike arv vanuses 50-54 (10%) ja vanuses 75-85+ (30%). Positiivne on 25-29-aastaste noorte arvu püsimine suhteliselt samal tasemel.

Joonis 2. Mustvee valla soolis-vanuseline struktuur, 1.01.2018 (allikas: rahvastikuregister)

Loomulik iive on vallas negatiivne, keskmiselt on aastas 59 surmajuhtumit rohkem võrreldes sündidega. Viimase kümne aasta jooksul on vallas sündide arv kõikunud aastate lõikes 32-50 sündi aastas.

Eelseisval kümnendil tööturult väljalangevate (55-64-aastaste) inimeste arv on ligi 40% suurem kui tööturule sisenevate noorte (5-14-aastaste) arv. Seega võib tulevikus tekkida piirkonnas tööjõupuudus ning väheneda maksumaksjate arv.

Geomedia poolt 2017. a läbiviidud haridusanalüüsis on esitatud valla rahvastikuproгноos kahe stsenaariumina. Rahvastikuproгноosi baasstsenaariumi põhjal, kus arvestatakse ainult piirkonna elanike sisemist taastepotentsiaali ilma rändeta, sünnib aastatel 2017-2021 Mustvee vallas 221 last, mis on keskmiselt 44 sündi aastas. Rändega tehtud rahvastikuproгноos on pessimistlikum. Vastavalt rändestsenaariumile väheneb elanike arv piirkonnas võrreldes 2017. aastaga 2027. aastaks 18% võrra ja 2037. aastaks 37% võrra, mis võrreldes baasstsenaariumiga on vastavalt 4% ja 19% enam. Seega tuleb Mustvee vallal arvestada jätkuvalt elanike, sh ka laste arvu vähenemisega.

1.2. Haridus ja noorsootöö

Mustvee vallas tegutsevad koolieelsed lasteasutused kõikides piirkondades: Avinurme ja Lohusuu alevikus, Tiheda, Voore ja Kääpa külas ning Mustvee linnas. Kokku käis 12.09.2018. a seisuga valla lasteaedades 164 last, täpsemad andmed on toodud järgnevas tabelis.

Laste arv lasteaedades 12.09.2018 seisuga:

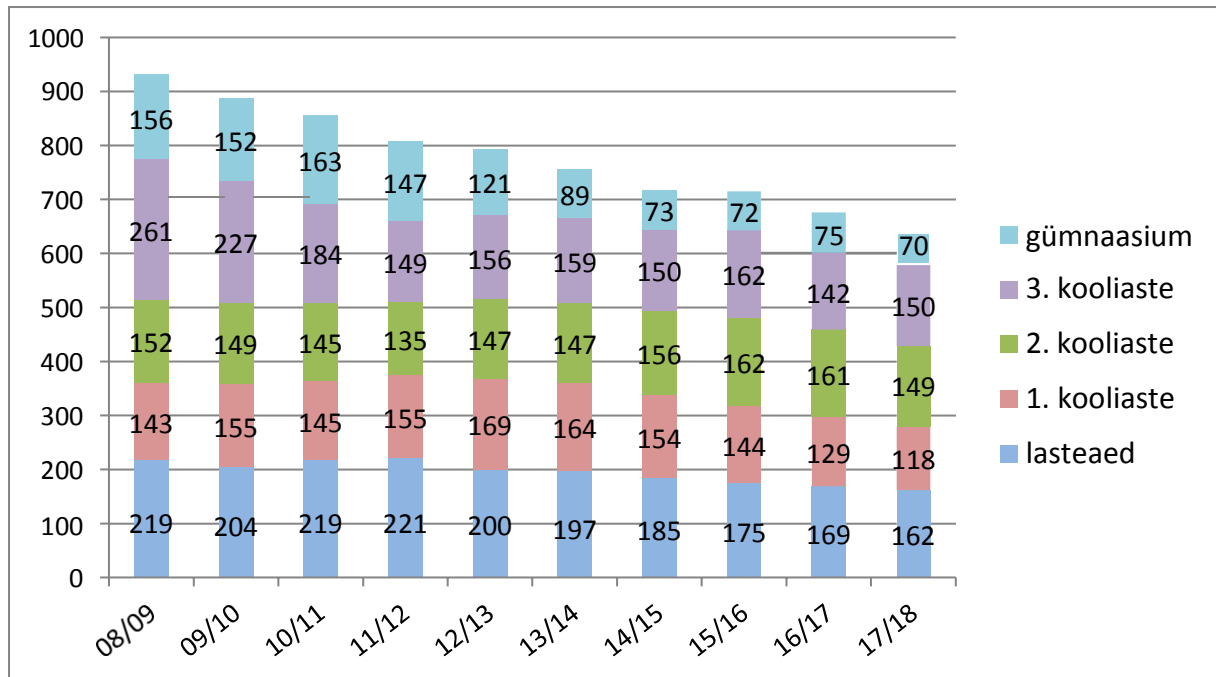
	Rühmade arv	Laste arv
Avinurme Lasteaed Naerulind	3	54
Voore Põhikool	2	32
Mustvee Lasteaed	5	66
Lohusuu Kool	1	12
KOKKU		164

Valla üldhariduskoolid on Avinurmes, Lohusuus, Voorel ja Mustvees. Gümnaasiumiharidust antakse kahes koolis: Avinurme Gümnaasium ja Peipsi Gümnaasium. Voore Põhikool ja Lohusuu Kool on 9-klassilised, lisaks haldab kool mõlemas piirkonnas ka lasteaeda.

12.09.2018. a seisuga õppis valla koolides kokku 471 õpilast:

Avinurme Gümnaasium	163
Peipsi Gümnaasium	139
Mustvee Kool	83
Voore Põhikool	50
Lohusuu Kool	36
KOKKU	471

Laste ja noorte arv Mustvee valla haridusasutustes on viimase kümne aastaga langenud 30% (vt joonis 3). Kui lähtuda 2017. aastal piirkonnas elavate laste arvust vanuses 0-15, siis arvutuslikult põhikooliealiste laste arv vanuses 7-15 järgnevatel aastatel väheneb. See tuleneb sündide arvu langusest piirkonnas aastatel 2012-2016. 2024. aastal on arvutuslikult põhikooliealiste laste arv võrreldes 2017. aastaga 24% võrra väiksem. Noorte arv vanuses 16-18 püsib arvutuslikult lähiaastatel 2017. aasta tasemel.

Joonis 3. Laste arv Mustvee valla haridusasutustes 2008-2018 (allikas: Haridussilm)

Mustvee valla ja teiste omavalitsuste vahel toimub märgatavas mahus koolidega seotud mõlema suunalist rännet. Seetõttu on oluline tagada sobiv ühistranspordiühendus ning üle vaadata õpilastranspordi lahendused. Mustvee valla koolivõrk on hetkel asukohtade osas optimaalne, kuid lähiaastatel on vajalik välja töötada kooliastmete jätkusuutlikkuse kriteeriumid (liitklasside tulevik, kolmas kooliaste jms). Samuti vajab lahendamist gümnaasiumihariduse pakkumine (asukohad, õppesuunad, turundus jm).

Huviharidust pakub Mustvee vallas hallatava asutusena Mustvee Muusika- ja Kunstikool, millel on filiaal avatud 2017. aastast Avinurmes ning 2018. a sügisest ka Voorel. Huvitegevus on vallas mitmekesine, kõikides piirkondades toimuvad erinevad huviringid lastele ja noortele. Huvihariduse ja -tegevuse kättesaadavuse laiendamiseks on koostatud endiste omavalitsuste poolt vastav kava, mille alusel suunatakse riigi poolt valdkonna arenguks eraldatud täiendavaid vahendeid.

Noortekeskused ja noortetoad asuvad Lohusuus, Rajal, Voorel ning Mustvees. Mustvee Valla Noortekeskus alustas tööd 01.01.2019, mis ühendab piirkondade noortekeskused ning tagab ühtse koordineerimise ja valdkonna arendamise.

Valdkonna arengueeldused:

- haridusasutustes on ametikohad täidetud
- gümnaasiumihariduse olemasolu vallas
- individuaalne lähenemine õppetöös
- mitmekesine huvitegevus
- huvikooli olemasolu
- kogukonna ühtsus ja omavaheline suhtlemine
- noortekeskuste olemasolu (piirkonniti erinev)
- projektides osalemine (kõik asutused on võimelised ise projekte kirjutama)
- haridusasutuste ja nende juhtide koostöö
- olemas kodulähedane haridus
- loodud lasteaed-koolid (juhtimine ühendatud)

Valdkonna kitsaskohad:

- koolivõrk on korrastamata
- tugispetsialistide puudus
- noored ei jää kodukoha gümnaasiumisse
- õpilastransport – pikad õpilasringid, huviringi saamine raskendatud
- 18-26 a noor on kaasamata
- hoonete korrashoid ja vajadus kaasajastada/ renoveerida
- laste vähesus
- vähe noori õpetajaid
- kaasaegsete õppevahendite vähesus
- arvutipargi ja internetiühenduse puudulikkus/ vähesus
- haridusala alarahastamine (vald ja riik)
- liitklassid ja –rühmad osades haridusasutustes

Hetkeolukord 2023:

Mustvee vallas oli 01.01.2023. aasta seisuga 5 291 elanikku. Mustvee vallas on Mustvee linn, 2 alevikku ja 56 küla.

Mustvee vallas on viis kooli, viis lasteaeda ning üks huvikool. 2023. aasta augustikuu seisuga õpib 2023/2024. õppeaastal Mustvee valla koolides kokku 435 õpilast, sh Avinurme Gümnaasiumis 160, Lohusuu koolis 32, Peipsi Gümnaasiumis 133, Mustvee Koolis 75 ja Voore Põhikoolis 35 õpilast. 2023. aasta septembri seisuga käib Mustvee valla lasteaedades kokku 164 last, sh Avinurme Lasteaias 54, Kääpa ja Voore Lasteaias 35, Lohusuu 11 ja Mustvee Lasteaias 64 last.

Seoses sõjaolukorraga Ukrainas on Mustvee vald pakkunud võimalusi Ukrainast saabuvatele õpilastele haridustee jätkamiseks Mustvee valla nii alus- kui ka üldharidusasutustes.

Mustvee linna planeeritakse hariduskeskuse ehitamist, kus ühes hoones oleks koos nii kooli, lasteaia, huvikooli kui ka spordikeskuse ruumid. Ühte hoonesse oleks koondatud kogu haridustegevus, mis annaks võimaluse pakkuda lastele kaasaegset õpikeskkonda ja kvaliteetsemat haridust. Plaanis on ka uue Avinurme lasteaia hoone ehitamine (liginullenergiahoone ehitamise meede).

Mustvee Vallavolikogu 30.11.2022 otsusega nr 59 lõpetati alates 1. jaanuarist 2023 Mustvee Valla Hariduse Tugikeskuse tegevus. Kuna tugiteenuste kättesaadavus, kvaliteet ja efektiivsus ei paranenud loodetud määral, ei olnud otstarbekas ega majanduslikult võimalik Mustvee Vallavalitsusel antud asutust hallata. Asutuses töötavad tugispetsialistid viidi üle haridusautuste koosseisu. Sellega suurenes haridusasutuste vastutus vajalike tugiteenuste osutamisel ning võimalus seda tagada asutuse jaoks sobivamal viisil. Valdkondlikuks arengueelduseks on kogukondlik maapiirkondade haridusliikumine (Maakoolide hariduskonverents ja Avinurme Haridusfoorum).

Mustvee Valla Noortekeskus pakub Mustvee linnas, Avinurme ja Lohusuu alevikus, Raja ja Voore külas noortele vaba aja sisustamise võimalust. Laste ja noorte vaba aja sisustamisega tegelevad ka Mustvee valla koolid, külaseltsid, rahvamajad, kultuurikeskused jt. Paljud noortele suunatud tegevused on projektipõhised.

1.3. Kultuur, sport ja külaliikumine

Mustvee vallavalitsuse hallata on järgmised kultuuriasutused: Lohusuu Vabaajakeskus, Kasepää Rahvamaja, Raja Vabaajakeskus, Mustvee Kultuurikeskus, Avinurme Kultuurikeskus, Voore Seltsimaja ning Saare Rahvamaja. Lisaks nimetatud asutustele pakuvad kultuuriteenuseid ka piirkondades tegutsevad raamatukogud ja mittetulundusühingud.

Mustvee vallas on Mustvee valla keskraamatukogu, 6 haruraamatukogu (Avinurme, Lohusuu, Kasepää, Raja, Saare ja Voore) ning 1 väliteeninduspunkt Ulvil.

Sporditegevust pakub hallatava asutusena Mustvee Spordihoone, spordisaalid on ka Avinurme Gümnaasiumis ja Voore Põhikoolis. Avinurme kultuurikeskuses asub valla ainus ujula. Lisaks on valla omandis palju välispordirajatisi – staadionid, multifunktsionaalsed spordiväljakud ja palliplatsid. Väiksemaid mänguväljakuid ja külaplatse haldavad külaseltsid.

Vallas toimub palju kultuuri- ja spordiüritusi, mille korraldamisel on kandev roll valla asutustel, kolmandal sektoril ja külaseltsidel. Lisaks on järjest rohkem üritusi korraldamas erasektor, eelkõige Peipsi kaldal asuval Kasepää laululaval.

Mustvee vallas on aktiivne külaliikumine ning seltsitegevus. Kokku on vallas Statistikaameti andmetel tegutsevaid mittetulundusühinguid 130. Vallavalitsus toetab kodanikuühendusi oma eelarvest iga-aastaselt, välja on töötatud ühtne kord ja toetuse jagamise põhimõtted. Vald on rikas usuliste organisatsioonide poolest – kokku tegutseb omavalitsuses 10 kogudust.

Valdkonna arengueeldused:

- omanäoline ja mitmekesine kultuur
- tugevad kollektiivid
- (valdavalt) korras majad ja välialad
- tegusad ja ühtehoidvad külad/kogukonnad
- tugevad MTÜd ja kodanikualgatus
- tugevad meeskonnad spordis (osadel aladel)

- olemas taristu (spordihooded, ujula jne)
- suured traditsioonilised kultuuri- ja spordiüritused
- erinevad konfessioonid
- Peipsi järv - toetab kultuuri arengut

Valdkonna kitsaskohad:

- omanäolise kultuuri (vanausulised, köögiviljakasvatuse) järjepidevuse hääbumine
- kultuuriürituste kommunikatsioon, vähene koostöö ürituste korraldamisel
- Kasepää laululava – parkimine, valgustus
- puudub konkreetne plaan, mida teha osade rahvamajade ja endiste koolihoonetega
- välilavasid on vähe või kehvast seisukorras
- kogukondadel puudus koolitustest
- spordis puudub koordinaator
- olemasolevate spordirajatiste vähene kasutamine suvisel ajal (laagrid)
- kutsega treenerite vähesus ei võimalda riiklikke investeeringuid valda kaasata
- kogukondade arvamusi ei koguta ja arvestatakse vähe
- vähe on organiseeritud rahvaspordi üritusi
- kommunikatsioon ja teave ürituste kohta on puudulik

Hetkeolukord 2023:

Mustvee vallas on kaks kultuurikeskust (Mustvee Kultuurikeskus, Avinurme Kultuurikeskus), kaks vabaajakeskust (Lohusuu Vabaajakeskus, Raja Vabaajakeskus), kaks rahvamaja (Kasepää Rahvamaja ja SA Kalevipoja Koda hallatav Saare Rahvamaja) ning Voore Seltsimaja.

Valla spordirajatised vajavad renoveerimist. Valla spordihoonete rekonstrueerimise vajadus on suur, sest eelmisel sajandil rajatud võimlad on ajale jalgu jäänud ja vajavad uuendust, et pakkuda tänapäevaseid sportimise võimalusi. Valla koolide juures parendatakse 2022.- 2025. aastatel miniareenasid ja spordiväljakuid. Riigieelarvelise toetuse abil on rajatud Mustvee lasteaias ronila ning Lohusuu välitrenazööridega spordiplats.

Mustvee Valla Spordikeskus on Mustvee Vallavalitsuse hallatav asutus, kus on viiakse läbi kehalise kasvatuse tunde kooliõpilastele, toimuvad spordiklubide üritused, võistlused ja laagrid ning pakutakse sportlikke tegevusi kõigile Mustvee valla elanikele. 1998. aastal ehitatud spordihoone on halvast seisukorras. Hoone välispiirded on amortiseerunud ja ventilatsiooni puudumise tõttu on hoonest halb sisekliima. Projekt „Mustvee spordihoone energiatõhusaks muutmine“ sai toetust ja 2024.-2025. aastal on plaanis Mustvee spordihoonesse tehtavate investeeringute kaudu energiatõhususe parandamine viies hoone energiaklassile B, et tagada kvaliteetsed ja jätkusuutlikud võimalused sportlike tegevuste harrastamiseks.

Raamatukogud täidavad mitmeid ülesandeid, pakkudes inimestele erinevaid vaba aja veetmise võimalusi kultuurivaldkonnas. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu koordineerimisel ja Kultuuriministeeriumi toel on valminud „21. sajandi raamatukogu visioonidokument“, milles on võetud suunaks raamatukogude aktiivsema dialoogi loomine teenindatava piirkonna kogukonnaga. Tehes koostööd piirkonna kultuuriasutustega ja haridusasutustega, saab raamatukogude personal osaleda kultuurisündmuste korraldamisel ja raamatukogu täita ka seltsiruumide funktsiooni.

Mustvee Vallavalikogu 30.05.2018 määrusega nr 19 kehtestati “Mustvee valla kogukonnakogu statuut”, mis reguleerib kogukonnakogude moodustamist, kogukonnakogu pädevust ja töökorraldust Mustvee vallas. Kogukonnakogud moodustatakse valla erinevate piirkondade huvide paremaks arvestamiseks omavalitsuse ülesannete täitmisel. Mustvee vallas on moodustatud seitse kogukonnakogu (Mustvee-, Kasepää-, Raja-, Lohusuu-, Avinurme-, Voore- ja Kääpa piirkonna kogukonnakogud).

1.4. Külustuskeskkond

Mustvee valla suurimaks ressursiks turismi arendamisel on Peipsi järv ja selle äärne ala, kuid olulised tõmbekeskused on ka Avinurme (puiduteema) ning Kääpa (Kalevipoja teema).

Olulisemad vaatamisväärsused ja turismiobjektid:

- Avinurme muuseumrong
- Avinurme Puiduait
- Heino Lubja Kaalumuuseum
- Raja vanausuliste palvemaja
- Kükita vanausuliste palvela
- Mustvee vanausuliste muuseum
- Peipsimaa muuseum
- Püsinäitus „Peipsi järve elu tuba“
- 7- kilomeetri pikkune tänavküla
- Kalevipoja muuseum, seikluspark ja mänguhuov
- Peipsi rannik – Mustvee rand, Raadna, puhkekohad piirkonniti
- RMK matkarajad
- Mustvee kirikud
- Lohusuu kirikud
- Avinurme kirik ja pastoraat

Vallas asub Jõgevamaa suurim majutuskoht (Voore Külalistemaja), kuid Peipsiäärsel alal ööbimiskohti napib. Peipsimaa Turismi poolt tellitud mobiilpositsioneerimise andmetel liigub valla territooriumil palju väliskülastajaid, kuid paljud neist ei ööbi piirkonnas. Jaanuarist märtsini liigub enim Läti turiste (kalastamine), ülejäänud kuudel on ülekaalus Soome turistid.

Mustvee vald osaleb aktiivselt piirkonna turismivõrgustike tegevuses – MTÜ Peipsimaa Turism, Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus, Ida-Viru Turismiklaster ja Leader- tegevusgrupid.

Valdkonna arengueeldused:

- Peipsi järv – suur potentsiaal
- loodus (voored, järved, metsad, RMK matkarajad)
- suured ja tuntud traditsioonilised üritused (Avinurme tünnilaat, Mustvee linnapäevad, Kasepää kala- ja veefestival, Peipsi romantika, Lohusuu Kalurite päev, Kääpa kohvikutepäev jne)
- omanäoline kultuur, mis pakub huvi turistidele
- kohalikud legendid – Kalevipoeg
- igas kohas oma temaatikaga muuseumid

- turismiobjektide rahuldav külastatavus
- toimivad olemasolevad turismivõrgustikud

Valdkonna kitsaskohad:

- majutus- ja toitlustusasutuste puudus, peatuskohtade puudus
- Peipsi järve vähe ära kasutatud, veeturismi pakujate puudus
- supluskohtade korrashoid ja tugitaristu puudulikkus
- viidad, infotahvlid puudulikkus
- puudub väljapääs järvele, võimalik üksikutes kohtades
- matkaradade puudus, uue tegemine on raskendatud
- piirkonnas liigub palju turiste, kes ei ööbi kohapeal

Hetkeolukord 2023:

Mustvee vallas tegutsevad Mustvee vanausuliste muuseum ja Heino Lubja Kaalumuuseum, Kalevipoja muuseum Kääpal, Peipsimaa muuseum ja Peipsi järve elutuba Kasepää.

Mustvee vallas tegutseb jätkuvalt 10 kogudust, mis peavad 10 sakraalhoonet, nende seas on nii kirikud kui palvelaid. Mustvee vallas tegutsevatele kogudustele eraldatakse iga-aastaselt tegevustoetust lähtuvalt Mustvee valla eelarves kinnitatud summast.

Mainekujundusega seoses võetakse osa Peipsimaa ühisüritustest: Peipsi Toidu Tänav, Pöörane TäiskuuÕösööming ja Peipsi Järve Festival. Mustvee valla turismi arendamisel tehakse koostööd Peipsimaa Turism MTÜ, MTÜ Kultuuritee ning Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskusega. Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi meetme abil korraldati aastatel 2022- 2023 Mustvee vallas suuremad kalapeod nagu nt Kalevipoja Kala- ja Veefestival, Kasepää Kala, Lohusuu Kalurite päev.

Rikkaliku kultuuripärandiga ja traditsioone hoidva vallana korrastatakse külastuskeskkondi ja kultuurilis-ajaloolisi objekte koostöös mittetulundusühingutega. MTÜ Peipsimaa Turismi projekti abil on paigaldatud Mustvee vallas Lohusuu alevikus, Vilusi, Kääpa ja Voore külates ning Mustvee linnas puidust puhkekohad koos mänguväljaku atraktsioonidega.

Rikkaliku kultuuripärandiga ja traditsioone hoidva vallana korrastatakse külastuskeskkondi ja kultuurilis-ajaloolisi objekte koostöös mittetulundusühingutega. MTÜ Peipsimaa Turismi projekti abil on paigaldatud Mustvee vallas Lohusuu alevikus, Vilusi, Kääpa ja Voore külates ning Mustvee linnas puidust puhkekohad koos mänguväljaku atraktsioonidega.

1.5. Majandus ja ettevõtlus, tehniline taristu

Statistikaameti andmetel oli 2017. aastal vallas 240 majanduslikult aktiivset füüsilisest isikust ettevõtjat, 257 osaühingut, 1 aktsiaselts ja 4 tulundusühistut. Valla suurimaks tööandjaks on metallitöötlemisega tegelev Avinurmes asuv ettevõtte Birger OÜ (120 töötajat).

Ligi 50% ettevõtetest (242) tegeleb põllumajanduse, metsamajanduse või kalapüügiga. Tegevusaladest järgnevad hulgi- ja jaekaubandus ning mootorsõidukite remont (60 ettevõtet), töötlev tööstus (44), ehitus (29), kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus (24), veondus ja laondus

(21) ning majutus ja toitlustus (19). Valdav osa ettevõtteid on mikroettevõtted (vähem kui 10 töötajat).

Sarnaselt teiste Peipsiäärsete omavalitsustega on Mustvee vallas sissetulekute tase Eesti keskmisest oluliselt madalam. Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu 2017. a oli 949 eurot, samas kui Eesti keskmine oli 1 155 eurot.

Valda läbib Jõhvi-Tartu-Valga maantee (põhimaantee nr 3) ning tugimaanteed: Rakvere- Luige, Jõgeva-Mustvee ja Aovere-Kallaste-Omedu. Vallateede kogupikkus on teeregistri andmetel 243 kilomeetrit, neist kattega teid on 21 km, enamik teid on kruusakattega.

Mustvee vald on MTÜ Jõgevamaa Ühistranspordikeskuse liige ning liinivõrgu haldamine toimub MTÜ kaudu. Lisaks on valla hallata mitmed õpilasliinid. Mustvee linna läbivad paljud kommertsliinid, kuid väiksemates asulates peatuvad vaid vähesed bussid.

Ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemi (ÜVK) arendamisse on varasemalt investeeritud tagasihoidlikult (v.a Mustvee linn ja Avinurme alevik), mistõttu on lähiaastatel vajalik teha suuri investeeringud tiheasustusaladel ja kompaktses asustusega piirkondades. ÜVK haldamisega tegeleb Mustvee linnas OÜ Mustvee Haldus, teistes ÜVK piirkondades on teenus üle antud AS-le Emajõe Veevärk.

Kaugküttepiirkonnad on Mustvee vallas Avinurme alevikus, Kääpa ja Voore külades ning Mustvee linnas. Nimetatud piirkondadele on varasemalt koostatud soojusmajanduse arengukavad, kus on välja toodud soovituslikud tegevuskavad katlamajade arendamiseks. Lähiaastatel vajab soojamajandus olulisi investeeringuid katelde ja soojatrasside uuendamiseks.

Valla kommunaalteenuste pakkumises on kavas lähiajal ümberkorraldused. Hetkel tegeleb Mustvee linnas teenuste pakkumisega valla omandis olev ettevõtte OÜ Mustvee Haldus, endise Saare valla piirkonnas haldab kommunaalmajandust hallatav asutus Mustvee Vallavara. Teistes piirkondades on vallavalitsuse (ametiasutuse) koosseisus vastavad töökohad. Jäätmemajandust korraldatakse vastavalt Mustvee valla jäätmehoolduseeskirjale.

Valdkonna arengueeldused:

- loodusressursid (järved, mets, põllumaa, jõed)
- olemasolev kompetents (puidutöötlemine, kalapüük ja töötlus, köögivilid, metalli töötlemine)
- Jõhvi-Tartu maantee ehk Via Hanseatica trass
- Peipsi sadamad (nii majandus kui veeturism)
- turism kui majandusharu - ettevõtted edukalt tegutsemas
- traditsioonid hästi välja arenenud, tuntud märgid (tänavakaubandus, sibul, peipsi kurk, kala, Avinurme puidutooted, tunnussüüdmused)
- ettevõtlike noorte programm osades koolides

Valdkonna kitsaskohad:

- tööjõu puudus (oskustöölised) - ettevõtted ei saa laieneda kuna pole töötajaid
- töökohtade puudus
- madal palgatase
- kutsehariduse võimaluste puudumine piirkonnas (ettevõtted saaks pakkuda praktikat)

- üürikorterite puudus
- ettevõtjate vaheline koostöö, ettevõtjad pole organiseerunud (suhtlus, ühiskonnas panustamine)
- kohalike teede ja tänavate seisukord, vähe kergliiklusteid
- hoonete energiatõhusus, energialahendused
- mahajäänud hooned (rikuvad üldpilti)
- interneti kiirus ei vasta soovidele
- ühistranspordi korraldus (keeruline liikuda valla siseselt kui ka suurematesse linnadesse)
- ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seisukord (puudumine mitmes piirkonnas)
- investeerimisvõimaluste vähene reklaam
- vähene alustavate ettevõtjate tugi ja tunnustus

Hetkeolukord 2023:

Avinurme keskväljakul on valminud bussiootepaviljon, mida ehitati maakondlike arengustrateegiate elluviimise toetusmeetme abil. 2023. aastal rekonstrueeriti Avinurme keskväljaku II etapi raames Avinurme kiriku värav ning keskväljaku parkimisplats. Lisaks paigaldati keskväljakule lipumastid ning pargipingid. 2023. aastal said valmis Avinurmes ja Kääpal jalg- ja jalgrattateed.

Jätkatakse Mustvee sadamaala arendamist. Aastal 2022 on välja arendatud valgustatud Mustvee sadama lõunamuul ning ehitatud rannaala mänguväljak. Rannapargis luuakse ergonomiliste treeningseadmetega puhkeala, kus on igapäevased võimalused puuetega inimeste sotsiaalseks lõimumiseks ja kaasava ühiskonna arendamiseks. Toetust sai projekt „Mustvee rannaala mänguväljaku arendamine“, millega laiendatakse puhkepiirkonna atraktiivsust. Kavandatud mänguväljak on „Kalaküla“ teemaline ning sobitub piirkonda. Mänguväljak peaks valmis saama 2024. aastal.

Lohusuu alevikus on planeeritud puhkealal slipi ja pinnasekattega juurdepääsutee ehitamine. Slipi ehitamine tagab veesõidukite turvalise, kontrollitud ja väiksema reostusohuga vette laskmise. Projekti elluviimiseks on vajalik tellida keskkonnamõjude hindamine. Plaanitav teostamise aeg on 2024. aastal.

Mustvee linna keskväljaku arendamiseks on korraldamisel ideekonkurss „Hea avalik ruum“. Maakondlike arengustrateegiate elluviimise toetusmeetmest sai rahastuse projekt „Mustvee keskväljaku arendamine: laulva purskkaevu rajamine“. Eesmärgiks on Mustvee linna keskväljaku arendamine, muutes Peipsi järveäärset ala atraktiivseks linnaruumiks. Projekt on planeeritud ellu viia 2024. aastal ja oodatava tulemusena hakkab Mustvee keskväljakut kaunistama laulev purskkaev.

Mustvee vallas on kaasaja nõuetele vastava taristu tagamiseks planeeritud Kasepää vee- ja kanalisatsioonirajatiste rekonstrueerimine III etapp 2024.- 2025. aastal.

Hajaasustuse 2023. aasta programmi taotlusvooru esitati Mustvee Vallavalitsusele kokku 23 taotlust kogusummas 135 835 eurot, millest 8 olid veesüsteemi, 9 kanalisatsiooni, 1 juurdepääsutee ja 1 elektri toetuse taotlused.

2024. aastal planeeritakse Mustvee linna soojusvarustuse süsteemide ja soojatrassi renoveerimist ning Kääpa soojatrassi renoveerimist.

Jätkatakse Voore küla Noorteküla elamuala väljaarendamist.

1.6. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Mustvee vallavalitsuse sotsiaalosakond pakub abivajajatele tuge valla viies piirkonnas, kus kodanike küsimustega tegelevad ametnikud ja sotsiaalhooldustöötajad. Kuigi valla elanike arv on vähenenud, suureneb aasta-aastalt abivajajate arv. Seda tingib vananev elanikkond ning puuetega inimeste märkimisväärne osakaal rahvastikust. Vallas napib sotsiaalteenuste pakkujaid era- või kolmandast sektorist. Valla sotsiaaleluruumid paiknevad Avinurmes, Kääpal, Voorel ja Lohusuus.

Omavalitsuste ühinemise järgselt on ühtlustatud valla eelarvest makstavad sotsiaaltoetused. 2018. a on võimalik taotleda järgmisi toetusi: sünnitoetus, matusetoetus, ranitsatoetus, laste prillitoetus, eakate juubeli- ja sünnipäevatoetus, täisealise isiku ja puudega lapse hooldajatoetus, ujumise toetus, ravimitoetus, küttepuude toetus ning vältimatu abi toetus.

Vallas asub kolm sotsiaalhoolekandeasutust: MTÜ Avinurme Sotsiaal- ja Turvakeskus, MTÜ Kääpa Hooldekeskus ja valla asutatud SA Mustvee Tervis.

Perearstide vastuvõtt toimub Mustvee linnas, Lohusuu alevikus ning Voore ja Kääpa külas. SA Mustvee Tervise baasil on arendamisel Mustvee Tervisekeskus, kus lisaks perearstipraksisele on kavas pakkuda koduõenduse, ämmaemanda, füsioteraapia, psühholoogi ja hambaravi teenust.

Valdkonna arengueeldused:

- piirkonnad kaetud sotsiaaltöötajatega
- erinevate kompetentsidega pädevad töötajad (üksteise täiendamine, valmisolek muutusteks)
- tervisekeskus loomisel – mitmekesised teenused, noored perearstid
- olemas üldhooldekodud osades piirkondades
- teenuste mitmekesisus (piirkonniti saab arendada)
- naabrivalve on (teatakse, mis naaber teeb), aga vajab arendamist
- aktiivne kultuur toetab sotsiaalseerumist
- võrgustikud olemas (koolid, sots.töötajad, lasteaiad, lastekaitse spetsialist, huvijuhid)
- kriminaalse elemendi vähesus
- keelte integratsioon, kultuuride ja religioonide lõimumine

Valdkonna kitsaskohad:

- teenuste kättesaadavus raskendatud (kaugus linnadest, kus teenuseid pakutakse, ajafaktor)
- transport ja logistika
- sotsiaalmaja (ööpäevaringne hooldus) ja teenused (saun, pesupesemine, juuksur, maniküür-pediküür)
- Mustvees puudub päevakeskus eakatele ja psüühiliste erivajadustega inimestele
- info ei liigu eakate ja psüühiliste erivajadustega inimeste seas – internet, arvutiõpe
- oskuste puudumine, kohalikud töökohad spetsiifilised
- passiivsete noorte (lisaks erivajaduste ja käitumishäiretega) koondamine ja aktiveerimine
- motivatsiooni ja tahte vähesus (raske motiveerida noort, kui kodus pole toetust)
- lapsevanemate harituse puudulikkus

- vananev elanikkond, puuetega inimesi palju
- negatiivne iive
- madalad sissetulekud
- Avinurme perearstikeskuses puudub perearst

Hetkeolukord 2023:

Mustvee valla elanike arv väheneb, kuid abivajajate hulk suureneb aasta-aastalt. 2022. aasta detsembri seisuga oli Mustvee vallas 1136 puudega isikut ehk 21,47% kogu elanikkonnast. Registreeritud töötuid oli 2023. aasta juulis 179.

Mustvee Vallavalitsuse sotsiaaltöötajate töökoormus on oluliselt suurenenud 2023. aastal alates 01. juulist rakendunud hooldereformiga ja ära on hinnanud 89 inimese abivajadus. Mustvee valla 83 inimest viibib üldhooldusteenusel 24 hooldekodus. Sotsiaaltöötajate töökoormus on suurenenud ka seoses Ukrainast sõjapõgenike vastuvõtmisega, sh majutuse korraldamisega, abistamisega ametiasutustes (pangakonto avamine, ajutise kaitse ja riiklike toetuste taotlemine) ja seoses vajadusega korraldada igapäevaelu küsimusi, eluks vajalikke asju ning toiduabi.

Jätkuvalt on tegeletud koduhooldusteenuse korraldamisega. Sotsiaalhooldustöötajad osutavad koduhooldusteenust ligikaudu 50 inimesele. 2023. aastal on jätkunud puuetega inimeste eluruumide kohandamine ja tuleohutuks muutmisega. Remonditud on ka sotsiaalkortereid.

Mustvee Vallavalitsus teeb tihedat koostööd erinevate ametkondadega (Politsei- ja Piirivalveamet, Sotsiaalkindlustusamet, Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus, Eesti Linnade ja Valdade Liit, Rajaleidaja, Innove, Punane Rist, Sotsiaalministeerium, Eesti Puuetega Inimeste Koda jpt) ning võtab osa sotsiaalprobleemide lahendamisele ja heaolu suurendamisele suunatud projektidest.

1.7. Valla juhtimine

Mustvee Vallavolikogu on 21-liikmeline. 2017. a toimusid ühinenud valla volikogu valimised viies ringkonnas ning mandaadid jagunesid järgnevalt:

- Avinurme valimisringkond – 5
- Kasepää valimisringkond – 4
- Lohusuu valimisringkond – 3
- Mustvee valimisringkond (sh Võtikvere küla) – 5
- Saare valimisringkond – 4.

Volikogus on moodustatud 5 alalist komisjoni: eelarve- ja majanduskomisjon, haridus- ja noorsootöökomisjon, kultuuri- ja spordikomisjon, sotsiaal- ja tervishoiukomisjon ning revisjonikomisjon.

Mustvee Vallavalitsus kui organ on 7-liikmeline, esindatud on kõik endised omavalitsused ehk piirkonnad. Vallavalitsuses (ametiasutuses) on tööl 21 ametnikku ja 14 töötajat. Mustvee vallal on kokku 17 hallatavat asutust. Täpne nimekiri on toodud iga valdkonna all. Mustvee vald on ainuosanik OÜ-s Mustvee Haldus ja SA-s Kalevipoja Koda ning Mustvee Tervis SA ainuasutaja.

Lisaks on vald AS-i Seitung ja AS-i Emajõe Veevõrk aktsionär.

Mustvee vald on liige järgmistes MTÜdes: MTÜ Jõgevamaa Ühistranspordikeskus, Jõgevamaa Koostöökoda, MTÜ Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu, Peipsi-Alutaguse Koostöökoda, Eesti Linnade ja Valdade Liit, Eesti Valla- ja Linnasekretäride Selts ning Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühing.

Hetkeolukord 2023:

Avalike teenuste osutamine ja korraldamine jätkub piirkondlikul tasandil. Mustvee vallavolikogu ja valitsus asuvad Mustvee linnas.

Mustvee Vallavolikogu 28.06.2023 otsusega nr 34 „Mustvee valla ametiasutuse struktuur ja teenistujate koosseis“ on kehtestatud uus valla ametiasutuse struktuur ja teenistuskohade koosseis alates 01.07.2023.

Mustvee vallas jätkab tööd kriisikomisjon, mille ülesannete hulgas on ka Ukraina sõjapõgenikega seotud tegevuste koordineerimine, ülevaate koostamine vabade elamispiirade ja majutusvõimaluste pakkumiste osas, elanikkonna jätkuv informeerimine kriisiolukorras toimetulekuks valla lehes, ennetus- ja teavitustöö valla veebilehel ja sotsiaalmeedia lehel jne.

Järgnevalt on toodud **koondhinnang Mustvee valla arengueeldustele ja kitsakohtadele**. Tegemist on pingereaga, kus arenguseminaril osalejad said välja tuua olulisemad punktid.

Mustvee valla arengueeldused	Mustvee valla kitsaskohad ja väljakutsed
• omanäoline mitmekesine kultuur • hästi välja arenenud traditsioonid, tuntud märgid (Peipsi sibul, kurk, kala, puidutooted, tunnussündmused) • rahulik ja turvaline keskkond • loodusressursid (järved, mets, põllumaa, jõed) • Peipsi järv - toetab turismi ja kultuuri arengut • loomisel Mustvee tervisekeskus – mitmekesised teenused, noored perearstid • olemasolev kompetents ettevõtluses (puidutöötlemine, kalapüük ja töötlus, köögivil, metalli töötlemine) • suured kultuuri- ja spordiüritused • kohalikud legendid – Kalevipoeg • kodulähedane haridus • Peipsi sadamad (nii majandus kui veeturism) • turism kui majandusharu - valdkonnas on ettevõtteid edukalt tegutsemas	• (ühis)transport ja logistika • noorte lahkumine piirkonnast • haridusasutuste hoonete korrashoid ja kaasajastamine (renoveerimine) – vajalikud suured investeeringud • madal palgatase ja madalad sissetulekud • töökohtade puudus • tööjõu puudus (oskustöölised), oskuste puudumine – ettevõtted ei saa laieneda • (kogu) koolivõrk on korrastamata • negatiivne iive • Peipsi järve on vähe ära kasutatud, potentsiaali on enamaks • haridusala alarahastamine (vald ja riik) • 18-26 a noor on kaasamata • kohalike teede ja tänavate kehv seisukord, vähe kergliiklusteid

2. MUSTVEE VALLA STRATEEGIA 2018-2030

2.1. Visioon 2030

Mustvee vald on Peipsimaa keskus – meeldiva elukeskkonna, mitmekultuurilise kogukonna ja ettevõtlike inimestega atraktiivne kodupaik ja külastuse sihtkoht.

2.2. Põhimõtted ja arengusuunad

Mustvee valla arendustegevuses ja strateegia elluviimisel lähtutakse järgnevatest põhimõtetest:

- **Avatud valitsemine** – Mustvee valla juhtimine on läbipaistev ja detsentraliseeritud. Strateegiliste investeeringute ja ülevallaliste tegevuste kavandamine toimub keskselt, kohalike küsimuste lahendamine kohapeal piirkondades. Kogukonnakogude kaudu tagatakse valla valitsemisel kontakt rohujuuretasandiga.
- **Uuenduslikkus** – Arendustegevuste elluviimisel kasutatakse uuenduslikke lahendusi, tehes koostööd erinevate sektoritega. Oluline on arendada valla poolt pakutavaid e-teenuseid ning kasutada teenuste pakkumisel delegeerimist ja innovaatilisi mudeleid.
- **Kogukondlik koostöö** – Valla suureks väärtuseks on erinevad kogukonnad. Oluline on leida kokkupuutepunkte erinevate rahvuslike, usuliste ja muul moel eristuvate kogukondade vahel, säilitades samas nende eripära ja tagades nende jätkusuutlikku toimimise.

Mustvee valla strateegia põhineb neljal omavahel seotud **arengusuunal**, mis hõlmavad läbivalt kõiki eluvaldkondi:

- **Ettevõtlik vald** – Mustvee vallas on loodud ettevõtluseks soodsad tingimused. Ettevõtlikkust väärtustatakse ja toetatakse igas valdkonnas lapseast täiskasvanuni. Soodustatakse kaugtööd ja paindlikku töökorraldust. Ettevõtjad on märgatud ja kaasatud valla arendustegevusse.
- **Hea kodupaik** – Mustvee vallas on turvaline ja meeldiv elukeskkond, mis toetab perede jäämist ja tulemist siia. Valla erinevad kogukonnad tegutsevad „ühes paadis“. Tehniline taristu on kaasaegne ja toimiv, tagatud on hea ühendus valla keskuse ning Tartu ja Tallinna suunal.
- **Hooliv omavalitsus** – Vallas on kaasaegse õpikeskkonnaga korrastatud haridusvõrk. Noorsootöö, kultuuri- ja sporditegevus on hästi korraldatud ja kõigile soovijatele kättesaadav. Elanikud on toetatud terve elukaare vältel, tagatud on heal tasemel tervishoiu- ja sotsiaalteenused.
- **Peipsi pealinn** – Mustvee vald on Peipsimaa keskus, piirkonna turismi arenguvedur ja hea mainega piirkond. Mustvee linn on toimepiirkonna keskus, kus on tagatud piirkondlikud kvaliteetteenused ning loodud eeldused täiendavate töökohtade tekkeks.

2.3. Strateegilised eesmärgid, tegevused ja investeeringud

Iga arengusuuna all on toodud strateegilised eesmärgid ning nende saavutamiseks vajalike tegevuste ja investeeringute loetelu. Lisaks on eesmärkide täitmise hindamiseks seatud mõõdikud.

1. ETTEVÕTLIK VALD:

Eesmärk (1): Tugev väikeettevõtlus ja kõrge ettevõtlusaktiivsus.

Mõõdikud:

- Loodud ettevõtete arv 1000 elaniku kohta
- Majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv
- Käibe ja investeeringute mahu kasv
- Tööhõive määr

Tegevused:

- Kaugtöö ja paindliku töökorralduse soodustamine.
- Valla ettevõtlusalade ja vabade tööstuseks sobivate pindade turundamine koostöös EASiga.
- Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusalase õppe korraldamine lasteaiast täiskasvanuteni, Ettevõtliku Kooli programmi toetamine.
- Ettevõtjatele koolituste korraldamine (turundus, tehnoloogia, keeleõpe, puhkemajandus jm).
- Ettevõtjate ühistevõtmise toetamine – ümarlauad, ühisbrandid, ühtne pakendamine, ühistuline tegevus jne.
- Ettevõtlus- ja töölaagrite ning malevate korraldamine noortele.
- Töötute noorte aktiveerimine koostöös noortekeskuste ja sotsiaalosakonnaga (17.-26. aastased noored).
- Ettevõtlus- ja toetuste alane nõustamine koostöös JAEKi ja Leader-tegevusgruppidega.
- Ettevõtjate tunnustamine.
- Kõõgililja- ja kalaklastri programmi ellukutsumine.
- Avinurme puidu kompetentsikeskuse arendamine.
- Oma valdkonna meistrite kaasamine ja piirkonda tagasi toomine.
- Koostöö Töötukassaga töötutega tegelemisel.

Investeeringud:

- Kiire internetiga kaugtöökohtade loomine (nt Mustvee äribüroo, teenuskeskused), investeeringud lairibaühendusse.
- Ettevõtlusalade arendamine piirkondades (Mustvee linnas endine Marati kompleks, Metsaküla ettevõtlusala, Avinurme ettevõtlusala, Voore ettevõtlusala).
- Ettevõtete toodete/ teenuste arendamine.

2. HEA KODUPAIK:

Eesmärgid:

- (2) Turvaline elukeskkond, mis toetab pere jäämist ja tulemist siia.**
- (3) Valla kogukonnad ühes paadis.**
- (4) Korralik taristu ja ühendused.**

Mõõdikud:

- Elanike rahulolu küsitlus
- Paindlike transpordilahenduste arv
- ÜVK-ga hõivatud majapidamiste arv
- Kattega teede pikkus
- Kergliiklusteede pikkus
- Tegutsevate kodanikuühenduste arv
- Mittetulundustegevuseks eraldatud toetuste summa

Tegevused:

- Vabatahtliku pääste ja korrakaitse toetamine (sh riigikaitse, kaitseliit).
- Avaliku korra tagamine (valveteenus, kombineeritud, SMART-lahendused, veel liikumine).
- Ohtlike ja tühjade hoonete kasutusele võtmine, müük või likvideerimine.
- Ühistranspordi arendamine, koostöö Jõgevamaa Ühistranspordikeskuse ja eraettevõtjatega.
- Paindlike ja uuenduslike transpordilahenduste arendamine (sõidujagamine, nõudesõit).
- Valla teede hooldamine ja remont.
- Riigimaanteede mustkatte alla viimine (Avinurme-Paadenurme, Voore-Kääpa, Vanassaare-Saare-Koseveski, Lepiksaare-Laekannu-Ulvi, Ulvi- Lilastvere, Vadi-Jõemetsa).
- Kodanikuühenduste tegevuse toetamine valla eelarvest.
- Valla MTÜde ja SAde ümarlaua korraldamine.
- Regulaarsete rahvakoosolekute korraldamine piirkondades.
- Koostöö kogukonnaga, vabatahtlike kaasamine, motiveerimine.
- Kogukondades tervist, sotsiaalkaitset ja turvalisust hõlmava tegevuse toetamine.
- Klubiliste kooskäimisvormide väljaarendamine erinevatele sihtrühmadele.
- Kogukonnakogude tegevuse toetamine.
- Piirkonnast pärit silmapaistvate inimestega kontakti loomine, nende sidumine valla arendustegevusse.
- Heakorratööde korraldamine piirkondades.
- Osalemine hajaasustuse programmis.
- Pakiautomaadi teenuse arendamine Mustvee vallas.
- Elanike keskkonna-, kodanikukasvatuse ja riigikaitse teadlikkuse suurendamine.
- Kaasaegse, normidekohase ja toimiva jäätmekäitlussüsteemi väljaarendamine, jäätmete liigiti kogumise edendamine ja jäätmete kogumisringide korraldamine.
- Jäätmetekke sh toiduraiskamise vähendamine ja korduskasutuse edendamine,

ringmajandus.

- Kliimamuutuste leevendamiseks ja nende mõjuga kohanemiseks looduspõhiste lahenduste kasutamine (sh nutikad sademevee taaskasutamise süsteemid, ökoparklad, rohekatused, avalikkuse teadlikkuse suurendamine kliimamuutuste mõjudest jne).
- Taastuvenergia tootmise ja tarbimise suurendamine (nt tänavavalgustuse, avalike hoonete ja rajatiste lahendused jms).
- Elu- ja liigirikkuse suurendamiseks tihedamalt asustatud aladel looduspõhiste lahenduste kasutamine (veesilmad, lilleniidud, kogukonnaaiad, keskkonnahariduslikud huvipunktid, liigvee kiirema äravoolu soodustamiseks vajalikud maastikutööd, võõrliikide tõrje, niidetavate ja riisutavate alade vähendamine jne).
- Loodusalade kujundamine avalikuks kasutuseks (sh rohealad, matkarajad, puhkealad, rekreatsioon, õuesõpe jt).
- Avalikel üritustel joogivee- ja korduskasutuslahendused.
- Jäätmetekke sh toiduraiskamise vähendamine ja korduskasutuse edendamine.
- Kliima- ja energiavaldkonna eesmärkide kaardistamine.
- Kriisiolukordade lahendusteks valmiduse tõstmine (evakuatsioonidega seonduv, elektri- ja sidesüsteemide väljaehitamine ja arendamine, (mobiilsete)generaatorite tagamine erinevates piirkondades evakuatsiooni hoonetes sh elektrisüsteemide väljaehitamine generaatorite ühendamiseks jne).

Investeeringud:

- Vabatahtlike päästjate hoonetesse investeerimine ja tehniliste vahendite soetamine (Avinurme, Lohusuu, Voore, Mustvee).
- Avalike hoonete energiasäästlikuks muutmine.
- Investeeringud IT lahendustesse ja lairibaühendusse.
- Kergliiklusteede võrgustiku arendamine, riigimaanteeade äärde kergliiklusteed.
- Tiheasustusaladel valla teede tolmuva katte alla viimine.
- Tühjade hoonete kasutusele võtmiseks vajalikud investeeringud (äri, loovmajandus, üürikorterid).
- Energiasäästliku tänavavalgustuse lahendused.
- Soojamajanduse kaasajastamine, sh energiatõhususe edendamine (katlamajad, trassid).
- Ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemi investeeringud (Avinurme, Ulvi ja Pärniku, Kääpa, Voore, Lohusuu, Mustvee linn, Raja-Kasepää, Vilusi).
- Purgimissõlmede rajamine.
- Jäätmejaamade/ jäätmekogumiskohtade rajamine ja arendamine.
- Külakeskuste arendamine.
- Bussiootepaviljonide korrastamine.
- Kalmistute laiendamine ja tugitaristu (piirdeaiad, parklad jms) arendamine.
- Mustvee valla avalike sildade hooldustööd ja vajadusel rekonstrueerimine.
- Maaparandus- ja sademeveesüsteemide korrastamine.

3. HOOLIV OMAVALITSUS:

Eesmärgid:

- (5) Kaasaegse õpikeskkonnaga korrastatud haridusvõrk.
- (6) Aktiivne ja korraldatud noorsootöö, kultuurielu ja sporditegevus.
- (7) Heal tasemel ja kättesaadavad tervishoiu- ja sotsiaalteenused.
- (8) Kõrge haldusvõimekus.

Mõõdikud:

- Elanike rahulolu küsitlus
- Vallas pakutavate sotsiaalteenuste arv
- Erinevate teenuste arv piirkondlikes teenuskeskustes
- Haridusasutuste ruutmeetrite arv laste kohta
- Haridusasutuste rahulolu küsitlus
- Kultuuri- ja spordisündmuste arv
- Spordiharrastajate arv

Tegevused:

- Haridusvõrgu korrastamine.
- Haridusasutuste õpetajate ja tugispetsialistide koolitus, ühiskasutus ja vahetus, motiveerimise ja tasustamise põhimõtete loomine.
- Koostöö arendamine haridusasutuste vahel – juhtide klubi, ainesektsioonid, huvitegevus, erinevad tasandid ja tegevused.
- Mustvee valla noortekeskuse loomine hallatava asutusena – koordineerimine, tööpõhimõtete ühtlustamine, noorte vaba aja sisustamine jne.
- Töötute noorte aktiveerimine.
- Huvitegevuse korrastamine ja koordineerimine – kaardistamine, ühtsed põhimõtted ja reeglid, ringijuhid ja treenerid, toetuste korra uuendamine.
- Piirkonna eripära (Peipsi) ja võimaluste rakendamine huvi- ja sporditegevusse.
- Valla erinevate kultuuriasutuste regulaarne koostöö (sh ühine kultuuri- ja spordikalender).
- Valla spordiasutuste regulaarne koostöö.
- Koolieelsete lasteasutuste õuealade parendamine ja mänguväljakutele uute atraktsioonide paigaldamine.
- Traditsiooniliste kultuuri- ja spordiürituste jätkamine.
- Valla kultuuri- ja sporditegevuse koordineerimine, vastavate töökohtade loomine.
- Kõrgelt (5-6-7 aste) kvalifitseeritud treenerite toetamine.
- Aktiivne osalemine maakondlikel ja üleriigilistel spordiüritustel.
- Liikumise- ja spordiharrastajatele erinevate võimaluste loomine ja arendamine.
- Avinurme ujula teenuste arendamine ja ujumise algõppe korraldamine.
- Raamatukoguvõrgustiku pidev arendamine ja kaasajastamine.
- Mobiilse eriarsti teenuse arendamine.
- SA Mustvee Tervis tegevuse toetamine ja teenuste arendamine (taastusravi, vaimne tervis, töötervishoid).

- Perearsti vastuvõtupunktide töö jätkamine teenuskeskustes.
- Päevakeskuste arendamine piirkondades, tegevusjuhendajate ja spetsialistide kaasamine.
- Erivajaduste varajane märkamine.
- Koduõenduse väljaarendamine igas teenuskeskuses.
- Tugiisikute ja isiklike abistajate leidmine, koolitamine ja motiveerimine.
- Töö peredega teenuste kasutamiseks – edulood teenuste saamisel, kogemus, nõustamine.
- Tervislike eluviiside propageerimine sünnist-surmani.
- Perekondade, lähedaste, kaassõltlaste toetamine.
- Maakonna terviseprofiili ning laste ja perede heaolu arengukava tegevuste rakendamine vallas tervise, laste ja perekondade heaoluks (erinevad rekreatsioonimeetmed, tugikeskuse teenused kättesaadavamaks, erinevad toetused jne).
- Võrgustikutöö suurendamine perearstide ja sotsiaaltöötajate vahel.
- Tervise ja turvalisuse nõukogu/mõttekoja moodustamine ning tegevuste lõimimine erinevate valdkondadega (sots, haridus, noorsootöö, ohutus-turvalisus jne).
- Piiriülene koostöö sõprusomavalitsuste ja -piirkondadega.
- Valla juhtimisstruktuuri korrastamine.
- Vallavalitsuse töötajate koolitamine ja motiveerimine.
- Valla e-teenuste arendamine.

Investeeringud:

- Mustvee linna hariduskeskuse ehitamine või olemasolevate koolihoonete rekonstrueerimine.
- Avinurme lasteaia uue hoone ehituse planeerimine ja ehitamine.
- Avinurme vana koolimaja renoveerimine (sööklakompleks, hoone 2.korrus)
- Lohusuu Kooli ümberkorraldamine.
- Voore Põhikooli hoonele rakenduse leidmine ja lasteaia Kääpa rühma ruumide laiendus.
- Mustvee Valla Spordikeskuse hoone rekonstrueerimine ja energiatõhusaks muutmine.
- Mustvee valla staadionite, spordirajatiste, spordihoonete renoveerimine ja korrastamine.
- Terviseradade ning suusa- ja matkaradade rajamine ja korrashoid.
- Noortetubade renoveerimine ja vahendite soetamine.
- Mustvee valla koolidele mobiilse loodusainete õppeklassi ning video- ja stuudioklassi rajamine, arvutiklasside (sh digitaristu) kaasajastamine.
- Mitmefunktsiooniliste teenuskeskuste väljaarendamine koos kõikide teenustega (pesupesemine, supiköök, dušš, päevahoid, eakate kooskäimiskoht, noortetuba jne).
- Kultuuri- ja rahvamajade renoveerimine, sh kogukonnaköökide kui seltsitegevuse arendamine.
- Vallas laululavade ja esinemisplatside arendamine (sh promenaad, kaldakindlustus, parkla, mobiilne lava jne).
- Kiriku hoonete renoveerimine.
- Skate- parkide rajamine ja arendamine Mustvee vallas.
- Sotsiaalvaldkonna transpordi korraldamine.

- Erihoolekande klientidele kodu, sotsiaalpindade tagamine (juhendamine ja jälgimine).
- Ligipääsetavus avalikele asutustele – käsipuud, kaldteed, karestatud trepid, vaegnägijatele märgistused.
- Hooldekodukohtade täiendav loomine.
- Hooldusravi teenuse (SA Mustvee Tervis) parandamiseks hoone renoveerimine/kaasajastamine või uue ehitamine.
- Sotsiaalmaja rajamine ja sotsiaalkorterite kaasajastamine ning erivajadustele kohandamine.
- Kaasava eelarve rakendamine.

4. PEIPSI PEALINN:

Eesmärgid:

- (9) Mustvee vald on Peipsimaa keskus, piirkonna turismi arenguvedur ja hea mainega piirkond.**
- (10) Mustvee linn on toimepiirkonna keskus.**

Mõõdikud:

- Turismiobjektide külastajate arv
- Majutus- ja toitlustuskohtade arv
- Ööbimiste arv majutuskohdades
- Teenuste arv Mustvee sadamas
- Piirkonna maine ja tuntuse uuring

Tegevused:

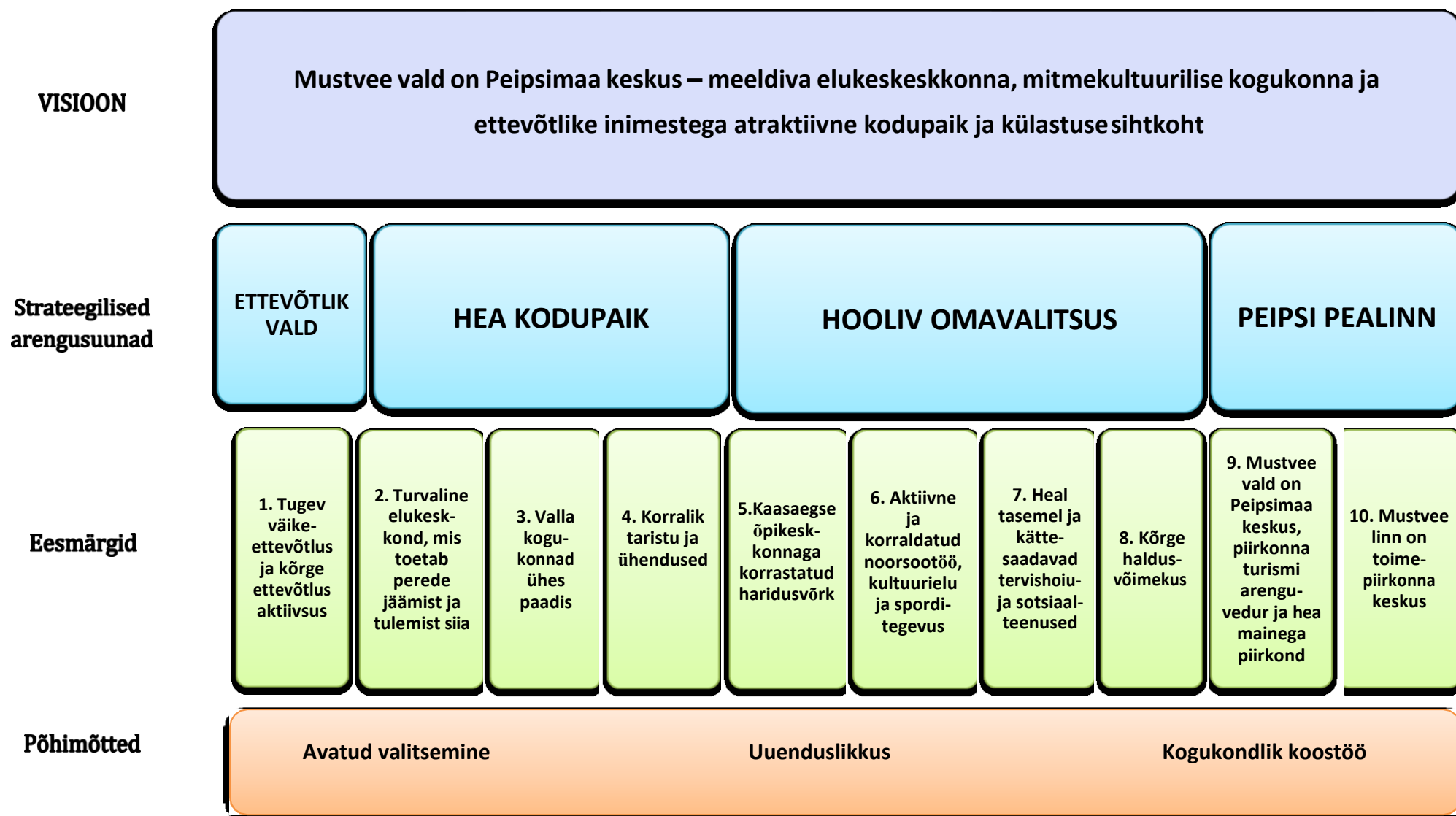
- Mustvee linnaruumi arendamine – linnakeskus, ühtne sõnum/märk, valgustus jne.
- Investorite leidmine SPA-konverentsikeskuse rajamiseks.
- Süsteemne mainekujundus – atraktiivne elamise, suvitamise ja turismi piirkond.
- Mustvee sadama teenuste arendamine, sh toitlustuseks korralike võimaluste loomine.
- Kohaliku toidu arendamine ja väärindamine.
- Turismiturunduse ja tootearenduse tegevused koostöös Peipsimaa Turismi, Leader-tegevusgruppide, JAEKi, Ida-Viru Turismiklastri ja teiste partneritega. Turismivõrgustike toetamine ja arendamine.
- Lugude ja legendide loomine ja säilitamine.
- „Kalevipoja tee“ – legendid, kivid jne.
- Alevi- ja külakeskuste arendamine (keskväljakud jne).
- Traditsiooniliste ürituste toetamine ja edasiarendamine/rahvusvahelistumine, sh rahvusõhtute korraldamine – Peipsimaa kultuurid.
- Talveturismi arendamine – üritused, kalapüük, uisutamine, suusatamine, järvele vedu.
- Rahvusõhtute korraldamine – Peipsimaa kultuurid.
- Valla turismikoordinaatori töökoha loomine.
- Avaliku ranna loomine Mustvees.
- Supluskohtade ja puhkealade arendamine piirkondades.

- Veeturismi arendamine – jahiturism, aktiivsed tegevused järvel.
- Laevaliikluse arendamine Peipsi järvistul.

Investeeringud:

- SPA-konverentsikeskuse rajamine.
- Peipsi promenaadi väljaehitamine koostöös Peipsimaa omavalitsustega.
- Avinurme-Mustvee kitsarööpmelise raudteelõigu (1 km) ja sellega seonduva tugitaristu arendamine.
- Korrastatud puhkeala rajamine Mustveesse – vaateratas, puhkekohad, mänguväljakud, toitlustus, rand jne.
- Sadamate arendamine ja laevatamiseks soodsate tingimuste loomine.
- Külasadamate, lautrikohtade, paadisildade ja slippide rajamine ning korrastamine.
- Värske kala müügikohtade arendamine.
- Kogukonnaköövide arendamine.
- Kohaliku kauba turud üle valla - Kääpa OTT, Raja turg, parkimiskohad maantee ääres.
- Kasepää laululava arendamine (tantsuplats, promenaad, kaldakindlustus, parkla).
- Peipsi järvel sõitmiseks sobiv kruisilaev Mustvee sadamasse.
- Muuseumide ja külastuskeskkondade arendamine.
- Visuaalselt ühesuguste müügikohtade ja puhkekohtade rajamine.
- Külastusobjektide viidastamine, infotahvlite paigaldamine.
- Virgestus- ja rekreatsioonialade rajamine ja arendamine.

Mustvee valla strateegiakaart

3. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE JA SEIRE

Mustvee valla arengukava viiakse ellu koostöös volikogu, vallavalitsuse, ettevõtjate ja kolmanda sektori organisatsioonidega. Strateegias on määratletud investeeringud ja tegevused, mille rahastamine toimub lähtuvalt eelarvestrateegiast ja konkreetse aasta vallaeelarvest.

Vallavalitsus teostab iga-aastaselt arengukava ülevaatamise ning teeb valla majandusaasta aruandes kokkuvõtte arengukava täitmise kohta. Arengukava seire ja hindamine toimub järgmiselt:

- Iga kolme aasta tagant hinnatakse seatud eesmärkide saavutamist lähtuvalt mõõdikutest ning viiakse läbi elanike rahulolu küsitlus. Esimene rahulolu küsitlus viiakse läbi aastal 2020.
- Iga-aastaselt vaadatakse üle tegevuste ja investeeringute nimekiri ning vajadusel viiakse sisse korrektuurid.

Arengukava on lisaks vaja üle vaadata teiste strateegiliste dokumentide uuendamisel või koostamisel (nt valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava, teehoiukava jms). Arengukava uuendamisel lähtutakse Mustvee Vallavalitsuse määrusest „Arengukava ja eelarvestrateegia koostamise kord“.